

Somhaj Bóh!

Cíklo 37.
13. sept.

Pětník 6.
1896.

Serbiske njedželske Ľopjenka.

Wudawaju ſo kózdu ſobotu w Smolerjez knihicíſchečeřni w Budyschinje a ſu tam doſtač ſa ſchtwórtlétne výchovplatu 40 n.

15. njedžela po ſhvatej Trojizi.

Ahodčeze w duchu.

Gal. 5, 26; 6, 10.

To po prawym prawje nijeje, ſo jenož pređarjow duchownych mjenujem⁹ a ſo drugim ſwétnym rěkom⁹. W bibliji je to hiaak. W epistolii 15. njedžele po ſhvatej Trojizi, Gal. 5, 26; 6, 10 japoschtoł wſchitkich ežitarjow duchownych mjenuje, hdnž woni niz po cžele, ale w duchu khodža, t. r. ſwoje žiwjenje wot ducha Božeho wodzicž dadža. To ſkoro „duchowni“ móžemy na wſchitkich křeſćijanow nałožicž, ſo wě ſ tym wuměnjenom, ſo ſu woni tež taž živi. Nekotryžkuli ſa tym ſteji ſo duchapoklý počasacž; hdnž by won chzył duchowny býč, by to wjele wjazy bylo. Schto ſluscha po japoschtołowej myſli k duchownemu, my prajimy, k prawemu křeſćijanskemu žiwjenju.

1. Ponížna wutroba — Njebudčeze prôsneje cžescze laſomni — napomina Pawoł. Tač husto to naděndžeſch! Člowjek chze něchtó bjes nami ſchto ſawinuje, je ſ wjetſha ſadžerzenje lubych ſobucžlowjekow mało duſchne. To nikim tač njeļuboſciwje ſo njeſobkhađjuje, taž ſ bližšim, kž je do winy padnył. To nimo njeho khodža, jeho njewidža, taž měſčnik a levita, kotrež nimo teho bjes mordarjow padnjeneho džeschtaj, woni jeho ſazpiwaju a ſo pſchi ſebi na jeho njeſbožu wjeſela; to móžesch prajicž ſlushecz: „to ſo jemu prawje stanje“ abo „taſke něchtó ja cžiniež njeſmohł,“ wo tym ſo doſte rynki powjedaja a hdnž ſo hiſtice ſara wo njeho ſtaraja, na njeho ſavrjeſſaja. Te

— ſchtóž to na ſwěcze ſa cžescž wudawa, je tola husto doſcž ſublo, kotrež wjele hódne nijeje. K temu pſchiūdže, ſo cžesczelakomnoſcž jeneho člowjeka pſchecžiwo druhemu roſhněwa. Sso wě — nadutý ſrani ſwojich ſobucžlowjekow ſe ſwojej hordosču a pſchesběhnenjom. A hordy ſo roſhněwa, hdnž ſo jemu ta cžescž njedawa, kotrež ſebi žada. Schto je n. pſch. njepſchecželske ſmyſlenje Franzowskeje pſchecžiwo Němiſkej druhe hacž ſcžehwſ cžesczelakomnoſcze franzowskeho luda? A taž je w wulfich, tač je tež w mjeniſhich wobſtejnosczech. Roskory njepſchecželſtva naſtanu, dokelž ſo wſchelazy tač lóhko w cžesczi ſranjeni ſaczuja, ſo býchu po prawym wobžarowacž byli. Tač wjekeln je na wopak ponížny! Ponížnoſcž ſo njenaduwa; wona Bohu cžescž dawa, wona bližſhemu cžescž wostaji, a ſchtož ſam u jeho cžescž naſtupa, dyrbí člowjek tež jeje ſamoz parowacž na tym ſwěcze, na kotreymž tón najwyschſchi cžernojtu ſrónu njeſeſche a niz cžeknu.

2. Cžichi duch ſluscha k křeſćijanskemu žiwjenju. — Hdnž něchtó bjes nami ſchto ſawinuje, je ſ wjetſha ſadžerzenje lubych ſobucžlowjekow mało duſchne. S nikim tač njeļuboſciwje ſo njeſobkhađjuje, taž ſ bližšim, kž je do winy padnył. To nimo njeho khodža, jeho njewidža, taž měſčnik a levita, kotrež nimo teho bjes mordarjow padnjeneho džeschtaj, woni jeho ſazpiwaju a ſo pſchi ſebi na jeho njeſbožu wjeſela; to móžesch prajicž ſlushecz: „to ſo jemu prawje stanje“ abo „taſke něchtó ja cžiniež njeſmohł,“ wo tym ſo doſte rynki powjedaja a hdnž ſo hiſtice ſara wo njeho ſtaraja, na njeho ſavrjeſſaja. Te

džiu, so někotři, kíž bych u ſo ſnano polepſchili, hdy by ſo jím ſmilnoſež wopokaſala, pſchezo hľubje ſo podniurja a ſo pohórscha? Ženicžy dostoje ſadzerzenje ſabkudženemu bratrej napschecžiwo je bjes dwěla, ſo bychmy jemu horje pomhalí wot jeho pada ſ cžichim duchom. Schto bě ſ Judaschom, kotrehož ſwét ſ nježmilnej wutrobu jeho wotkuidej pſchewostaji! A ſchto by ſ Pětrom bylo, kotrehož cžichofež a ſczepliwoſež jeho miſchtra na prawy pucz wróžo dowjedžeschtaj! Š khorymi ſtawami maſch ſahodnje wobkhadžowac̄. Šabkudženi člowjekojo tak derje cžicheje luboſčeze potrjebaja. Ale k temu wſchak bluſcha, ſo my pſchi jich padže jako ſamopravi njehordžimy, ale ſo ſebi ſam na ſwoju ſlaboſež pomýſlimy. Š nami dyrbja druſy tež ſczepliwoſež měč, mějm̄ tež my ſczepliwoſeže ſ nimi. Dokelž mamy kóždy ſwoje ſlaboſeže, dyrbjeli my naukuňyež, ſo jedyn druheho nježy ſ cžichim duchom; dokelž my wſchitzu w ſchleńczaných khejkach bydlimy, njeđyrbjeli my ſ famjenjemi mjetac̄? Njeđospolnoſeže druhich ludži nam naſche ſamžne poſkaſuſa, pſchetož jedyn je druhemu jara podobny a hdyž ma mój ſužod cžefku, mam ja naſſkerje tež jenu, hejſo niz rjadu w wočomaj. Pſtaj na druhimi jich počinku a hladaj ſam pſchi ſebi na ſwoje wopacžnoſeže — to je kſchesčijanszy.

3. Šmilna ruka, ruka, kíž je ſtajnje hotowa dobrotu cžiniež, bluſcha ſkonečnje hſchčeze k kſchesčijanskemu živjenju. Bohužel je bjes kſchesčijanami hſchčeze wjele, kotsiž maja hido ſa wožebje khwalobne, hdyž ničio ſteho nječinja. Woni nječadža ſle wužywac̄ a to wſchak je khwalobne, ale ničio dobreho woni tež nježyja. Ma ratař ſ tym doſež, ſo wón žaneho njerjada nježyje? Schtóž chze juuu žnječ ſ wježeloſežu, dyrbí ſ czaſkom dobre ſymjo wužywac̄. Cžinym dobrotu a njeđajče nam pſchi naſchim dobrým živjenju wuſtač ani pſches ſebiežnoſež ani pſches lěnjoſež, pſchetož w ſwojim czaſku budžem ſnječ bjes pſchecžac̄. Živjenje je tajke krótke, teho dla lubuj a ſtukuj w žohnowanju, kaž dołho ſamóžech. Tich wjele na twoju dobrotu czaſka, cži twoji a twoji domjazy, twoji ſužodža, cži, tij twojeje wěry ſu, haj kóždžiežki. Pomhaſ mandželskemu bratrej, ale budž tež ſmilny pſchecžiwo katholískim ſobu kſchesčijanam a hdyž tebje twoj pucz nimo hubjeneho wjedže, ſo hafle ſa jeho wěru njepráſhej, ale pomhaſ jemu! Pſchecželníw romski khejor by prajit, hdyž njeby ſa jedyn džen ničio dobreho cžiniš: Jedyn džen ſyml ja ſhubil. „Měj pſchezo něſhto dobre w myſli“ a „cži, ſchtož ſebi mſdu ſaſluži, a nježadaj ſebi žaneje,“ tak piſche Mathias Klaudiüs w pižmje, kotrež běſche ſwojemu ſynej ſawoſtajil.

Duſchny ſobudar do mandželſtwa.

(Poſračžowanje.)

Ja chzu jemu pomožniu ſežiniež, kotaž by pſchi nim byla.

Qeto džesche na kónz, jeho poſleni džen bě pſchischoł. Džecži běchu lehnyč ſchle; Hana pak ſama lutka wó jſtwje pſchi ſwěčzny ſedžo ſebi něſhto ſ predařskich cžitaſche. Ale wona ſebi ſaſpochi ſ nich nječitasche; druhdy bu ſebi ſwojej ſtyknijenej ruzy na klin połožila, ſ wočomaj k njebežham pohladnyła a ſebi na ſwoje dwanače mandželske ſéta pomyžliła, kafež bě byla dotal ſ Jurjom živa.

O kaſ bě ſo tola nětkle w jeju domje wſcho pſheměnilo. Kaſ bě tola w jeju něhdyn rjanym dworje a kuble nětkle ſa te poſlenje ſéta wſcho do ſady ſchlo. Žowle ſaſidorjene, tamle ſeſpadane. „Ach kaſ tež to ſ nami dale pónidže, jeli pola naſ wſcho pſchi starym wostanje? Njebudžem ſnanu dyrbjecž ſ naſchego

rjaneho dwora ſežahnujež a jón zuſym pſchewoſtajiež? Te wbohe, wbohe džecži, te lube žatka!“

Takle bě ſebi wona njeležo pſchi ſebi ſaſkoržila. Duž ſo pódla ſtola na koſeni poſlafny a ſebi woeži ſ rukomaj ſapokry. — Pódla njebe ſaſlyſchała, ſo bě ſ zyrkuje w nozy „dwanače“ wotbiło ani ſo bě jich pož ſaſhežomkył, ani ſo bě něchtó ſ durjemi do jſtwy ſaſtupnył a na proſy ſtejo ſawoſtał. Wona tam ſ kribjetom k durjam wobročena na koſenomaj flečo ſtonaſche a ſo wótſie ſ hložom takle modleſhe: „Ty mój ſwérny, luby, ſmilny Božo a Wóteže, ty ſy nam kaſał: Pſtajęze ſebi moje wobliežo; duž ſebi tež nětkle, luby ſenježe, twoje wobliežo pſtam, o njeſhanih mje! Wohladaj na mnje, ſajku mam tu ſwoju ſrudobu a týchenje, mi woda wjſche hlowy ſtupje a chze mje ſe wſchej mojej duſchu poduſhyc̄. Wohladaj mi, ſenježe, na pomož, moja duſcha ſo na tebje ſpüşheža, ty mój Božo a ſenježe! Ža cže ſ rukom wjepuſhežu, ſhiba ſo mje ſpožohnujeſch. ſenježe, ſmil ſo nadé mnju a nad mojim lubym mužom. Ty wěſch, ſajka ſym jemu ſe wſchej wutrobu dobra pſchi wſchém naju hubjeniſtwe a ſrudobje, ſajkuž je nadé mnje a na moje wbohe žatka pſchinježl. A ty wſchak maſch jeho tež lubo, a twoj luby ſyń je tež ſobu ſa njeho do ſmijercze ſeschol. Luby ſenježe, njeſchidaj, ſo by mi mój mandželski rumy pucz do hele ſjel! Wownič jeho, ſo by wón dopóſnał, ſo ſu eži jeho najhóřſhi njeſchecželjo, wot kótrychž ſebi tón wbohi tu khwili myſli, ſo ſu jeho najlepſchi pſchecželjo. O ſenježe, poſkaž ſo jemu, dženža, — ja cže ſ wutrobu wo to proſchu, — dženža poſkaž ſo jemu ſ twojej krafnoſežu a rjanoſežu, ſo by wón tebje ſa ſwojeho wérneho pſchecžela dopóſnał. Špožej jemu, ſo by ſebi ſwbi měr donamakał na twojej wutrobje, a pódla tež ſobu na mojej wutrobje!“

Tón muž bě tam w durjach na proſy wſchón ſežichnjeny ſtał, po wſchém kribjecze bě jeho ſapoběhnył a ſymny pót bě jemu na cžolo wuſtupil. Bóry mějeſhe wobej woči poſnej ſylſow, ſwoje poſty pak wſchě ſeſtykujene, twjerdże ſeſtykujene.

A jako bě ſo wona na wſchém poſledku wo to pomodſila, ſo móhl ſebi wón ſwbi měr na Božej wutrobje donamakač, njeſamoh ſo wón dleje ſdžeržecž. Wón cžižny ſwbi klobuk wot ſo na ſtronu, padže pódla njeje na koſeni, wobja ju ſe ſwojej ſewizu, ſapſhimy je ſwojej prawizu jejnu prawu ruku a praji jej: „Macže, ſlota macže, ſamóžech mi ty wſchli moju ſlōjež wodacž? Maſch mje hſchčeze woprawdze lubo? Dženž budž poſleni króž, ſawěrniſe a ſawěſče, poſleni króž.“ —

A na to je na nju poſladnył, kaž by ſo jemu něſhto ſdžalo; je ju ſi wobimaj rukomaj ja ſchiju wobjal a ju twjerdże, twjerdże džeržał, je ſebi jejne ſaplakane wobliežo k ſwojemu ſizu ſežahnuyl a ſebi ju ſe ſwojej ſewej ruku ſwobjanu džeržał, jej ſe ſwojej prawizu ieje ſylſy ſi wočow ſetřel a ju na to po ſizomaj poſmajkał. Wurjekuyloj pſchi wſchém žadny niz ſlowežka njeſtaj, — ani žadny „Hamjeň“ ſwojemu modlenju doprajiloj njeſtaj. Alle Boži lubi jaudželjo ſu ſi njebež na njeju hladajo wſchitzu bjes ſobu ſawyskali. — Žurij pak je ſwojej mandželskej ſe wſchej ſwérnu ſlowo džeržał.

Dyrbjal ty, luby pſchecželo, juuu do Njebraschez pſchuič a ſo w korežmje koſo prasheež, cžeje ſublo je do koſa wokoło to najwuwolaniſche a najrijeuſche, w cžejim wo wžy je wſcho w najlepſchim rjedže, — budže cži tamniſchi korežmař prajicž: „Dvündžeze khwili tamle do Wicžežkež Žurjoweho doma poſladacž. Tam wohladacze bura, kíž ſebi ſwojeho runječza pyta.“

Alle ſ cžeho bě wſcho tajfele ſem pſchihylo? — ſlej, jako bě Hana počala ſpochi cžicha a pſchecželna ſi ſum byč, bě ſo Žurij druhdy na nju pohněval, a ſhněwam bě wón ju ſpýtał ſi něčim pohněwacž. Tako pak bě jemu wſcho to niežo njeſepomhało, bě ſo wón počał ſebje hanibowacž. To pak bě wón nječała nikomu widžecž dacž, duž bě cžim hľubje a hľubje dele ſajel, pódla pak žaneho poſkoja njeſtaj.

A husto bě jemu wo ſrjedž wſcheho ſwojeho džiwyeho živjenja bylo, kaž měr pſched ſobu ſwoju cžichu a měrnu, pſchecželníw a cžerjpjatu mandželsku ſtejo, duž bě jemu pódla wſcheho nječała žane jeho piwo a wino ſeſlodžicž. Takle bě jemu tež tóule poſleni wjecžor ſéta bylo.

Žurij a jeho dobri pſchecželjo běchu ſo tóule wjecžor něhdži ſeſchli, běchu vili a hrali. Pſchi wſchém ſwojim hracžu buchu bjes ſobu horzyſchi a horzyſchi. Poſpochi cžile, jedyn pſchemo druheho, wjazy na ſwoje kharthy ſadžachu. Žurij bě ſebi hido hewak ſpochi myſli był, ſo jeho ſobuhracžkojo ſi njeprawdu

dobývaja. Všichni požlenim khartovauju bě Žurij pytnyl, jo bě tón ökonom žwoje kharthy s lesežu měščal a ſebi triumfov nadawał, duž bě ſe ſtoła ſlečzo prajil: „Mly manu tu „ſtroweho paducha“ ja blidom žedžo!“ Na to bě ſo tón ökonom wſchón ſi hněwom ſaphyril a Žurjej wſchelake žlowežka žlyſchež dal, na kajkež bě ſo jemu duſchuje njepožluchalo, bě jemu prajil: „Ty ſy mi hotowy lidorek; kohoz ſetkaſh, wot teho chzech měcz něſchtu požežene, ale nictó czi ničo wjazy njepožczi. Šama twoja koſchla na žiwocze czi wjazy „knies“ njerēka. Alle tak dyrbi tajfemu pſchincz, kiz ničo njeje, khiba hoh, hlypy bur, ſeſhze pak pódla hiſcheze wulkeho knjeſa cžiniež. Wól ſy, a hlypaſ. A doma ma žonu žedžo, kaž — —.“

Se wſchém tym pak bě učtke Žurjej na doſež doprajil, tón mě na jene dobo na wſchém doſež, hrabny žwoju ſchlenzu ſ blida a chzech ſi njej teho ökonomia hjes woči moržnycz. — ale jemu bu ſi jenym dobo, kaž byl pſched ſobu žwoju mandželsku woſladał, kiz měla pſchecživo njemu ruku wupſchestrjenu, — proſhatu a wſchu wurudženu.

Duž ſo Žurij ſebra, raſny ſe ſchleñzu wo blido a praji: „S tym masch prawo, ökonomje, hlypaſ wſchak ſym dotal byl a wól!“ Pódla ſi ruku do ſaka ſa móſheni hrabny, cžižny jim ſ njeje něſchtu tolerjow na blido a wotendže žwoju ſtronu, — už pak hnýdom domoj ſ ſwojim, ale powoſta hiſcheze khwilu wonka na wetrje, dokelž chzech ſo hiſcheze khwilu wot ſnutſka a do ſwonka woſhlodnicz a wočiſhicz. — Potom hakle pak wſcho tajke pſchindže, kaž běch czi runje dopowjedał. „Ja chzu jemu pomožnizu ſežiniež“ je Boh luby knies prajil. Haj praw a pomožniza dyrbi kózda mandželska žwojemu mandželskemu bycz, wožebje pak dyrbi wona hladacž, kaſt mohla jemu ſe ſobu do ſbžnoſče doſpomhač.

(Škoneženje.)

S cžezkeho čaſa.

3. Štuff Samaritiſkeho.

(Poſračowanje.)

„To pak doſtanjem wojakow na doſež do kwarterow! Doſež hłodnych hubow tu je, drje na ſchthri ſta! Cžezko budže, iſh wſchitkých ſežiwicz“, něchtó pódla Žana powjedaſche.

„Dyrbicze dha wy wójnski lud hoſpodowacž a ſežiwicz?“ měnjeſche Žan.

„Nó, to bych rjeſl, a cžezko nam to budže! Cžerpmi ſola ſami hižo muſh doſež, ſo ſo ledy ſežiwimy“, džesche měſhežan.

Škoneženje ſo ſud roſběža. Žan praschesche ſo ſa haptýku a bory ſtam běſche. Wyſche durjow běſche wulk ſchit pſchicžinjeny a na nim molowaný lebjeda. Kaſt džiwinje pak běſche tam nutſka! Na ſrjedžnym khamorje ſtejefhtaj dwaj cžlowſkaj nopaj. Pod wjerchom wiſzaſche tam hroſne ſwérjo, běſche runje tajke, jako prawje wulka jeſchezerza. Tež cžlowſki koſčowz ſtejefht tam w kucžiku. A bleſhkov a bbleſhkov a nopaschkov běſche tam na doſež! W nich khowachu roſtoležene pacžery, wužuſhene křiodaw, požmudžene knoth, ſchęzuež ſuby, račež woči, hadowe a ſuntwo- rowe tucžno, koſazu křej a druhe džiwné ſredki.

„To dyrbi ſola rodženy bohacž a mudracž bycz, tónle haptýkar!“ myžleſche ſebi Žank. Potom ſtupi ſ haptýkarjej a džesche: „Dajeze mi někajke picze abo někajki próch ſa khoru, ktryž ma hižo wjele dnjow ſahorjenje a w womorje leži!“

„Te to twój nan?“ wopraſcha ſo haptýkar.

„Bož mje ſwarenuj, ně! Khoru je zyle zuſy cžlowjek; my jeho ani njeſnajemy; ſmy jeho bjes roſuma, wužlěkanego a woſkrađneneho w holi namakali. Maſferscho je Schwejdam do paſorow pſchischo; ſrudnje běſche na njeho poſladač, taſt běch u jeho ſhotowali. Žana na cžole je jemu roſum wſala. Njeſemy ſi zyla, ſchto wón je; hiſcheze dženža tam leži bjes roſuma.“

„Šnuano je cžekanž, ſa ktrymž ſu Schwejdovo ſeſeli“, měnjeſche haptýkar.

Potom ſo tele roſrěčowanje ſkoneži, dokelž běſche ſtary mužik ſastupil.

„Dobry wjecžor tebi, luby ſužodže. Schto pak by chył, někajki pſleſtr? Maſch pak ſaſho drjenje?“ praschesche ſo Lebjeđiſki haptýkar.

„Haj, drjenje a ſrudobu! So chył ſo ſola Bož ſmilicž. Radu bych chył cžerpmecz, mohł ſ tónu naſchego lubeho knjeſa

wrbežicž, ſedma móžech hiſcheze wuhlaſacž, kaſt ſo naſchá knjeni ruži.“

„Nejeſče dha pſchezo hiſcheze ničo ſhouili?“

„Tola“, wotmoſwi ſtary, „ale najhóſche! Prjedy je ſo jědny poſelnik wrbežil. Naſchá knjeni je nětkole zyle njeſtroſchtna a je ſi tónu wſchu nadžiū ſhubila.“

„Taſ drje je morwy?“ praschesche ſo haptýkar.

„Ně wſchaf — to je to najhóſche, ſo ſi zyla wo nim ničo njeſwemy! Šchtó wě, kaſt ſrudnij kónz je wſal. W Budyschinje je popoſdnju hiſcheze pſches měſhežanke wrota jěl. Wrótnikej je hiſcheze wſchón wjeſhely prajil, hdyž je tónu wo móžnym pſchihadže Schwejdow ſi nim poręčał, ſo je tajki ſuſnjanym pſat, kajkž ma dženža woſu, Schwejdam pſche drohi! W Bifkopizach je pſche nozowal. Hacž runjež ſu jemu wſchitzu wotradžowali, je ſo tola rano ſahe dale na puež podał. Bory po pſchipoldnju je ſo pohonež, ktryž je jeho wot Žitavu ſem wjeſl, w wulkej ſtyskno- ježi a połm ſtróželow ſam wrbežil. W holi běch ſo na dobo Schwejdojo ſi huſcžiny wuwalili. Pohonež, ktryž běſche pódla woſa ſchol, běſche ſo khetſje do leža ſi procha měl; běſche pak hiſcheze widžaſ, kaſt ſu Schwejdojo knjeſa ſi ſemi poraſhli. Dale njeſbym ničo wo nim ſhonicz mohli.“

Tak powjedaſche ſtary klužobník. S wulkej fedžbliwoſcžu běſche Žan požluchaſ, ſchto wón powjedaſche.

Běſche ſknađ ſkonežne tón, kotrehož ſi wulkej ſtyskniwoſcžu pytaja tónu khoru w hajnkowni? ſebi pomylili.

„Spodžiwnje!“ praji haptýkar a ſo ſi Žanej wobrocžiſchi džesche:

„Wy ſeže khoru w holi nadeschli? ſańdzeny tydžen? njepraji ty tak?“

„Sso wě, ſuježe; běſche rano ſahe, pońdželu rano w ſańdzenym tydženju; roſhadowachmoj ſo ſ mojim nanom ſa njeſcheczelom, jak ſmoj ſranjeneho nadeſchloj.“

Žan powjedaſche nětko wſchitko, kaž běſche ſo ſtało. Hdyž powjedaſche, kajke mjeswočzo khoru ma, ſawola ſtary ſužod: „Nunje tajki je mój knies, to je! Bohu budž džaſ, ſnuano roſjaňiſch nam wſcho a ſwiedžes hroſt do naſchego domu!“

Žan dyrbjeſche nětko ſtareho ſužodoweho klužobnika pſchewodžecz. Na kónzu hlowneje haſhy ſtejefht rjamy naſladnij dom. To běſche Plebanowý dom, bohateho pſchekupza, ktryž ſe ſuſnjanym pſatom wifowaſche a ktryž běſche ſo ſhubil. ſſlužobník dowjedže Žana w tymle domje do wožebneje iſtwy a woſtají jeho tu khwilku ſameho, ſo by po knjenju doſchol. Kaſt džiwaſche ſo Žan nad bohatstwom a pſche, kotrehož tu wuhlada! ſežený běch u pſichene ſe wſchelakimi wužhiwanjemi, a wo iſtwe běſche rjane flozkafe ſchpundowanje. Rjenje wuřeſane ſtoležki ſtejachu wokoło rjenje wuřeſaneho duboweho blida. Na blidze ſtejefht wſchelake drohe ſuđobje ſe ſkoteho a ſlēbora. „Bož, ſuježe, wón je!“ ſdychny nadobo Žan. „Tamle horjeka, haj, to je jeho mjeswočzo! Runje tajke mjeswočzo ma naſch khoru!“

Žan běſche ſo na wulk ſobras dohlaſa, ktryž domjazeho knjeſa, bohateho pſchekupza Plebana woſnamjenjeſche. Hdyž domjaza knjeni ſastupi, džesche jej Žan ſuježeleny napſchecžiwo a džesche: „Budžeze wjeſeſeje wutroby knjeni Plebanowa, waſch knies to je, kotrehož my hladamy! Runje tajki je, kaž tamny woſras.“ Se ſylojthym wóčkem požluchaſche wona na to, ſchtož Žan powjedaſche. Nadžija ſacžahný do jeje ſtyskniweje wutroby; hdyž běſche jejny knies tež na ſmjerč khoru, běch u jeho tola namakali. „Mějeze džaſ, wy dobrociwi, ſmilni ludžo! džesche wona wſcha hnuta ſi Žanej, „ja chzu wam to tyſazkroč ſarunacž!“

(Poſračowanje.)

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

Naſch ſerbſti muzej w Draždžanach ſu pſched krótkim ſaſho wýkozy knježa wophtali: prynz Ludwig Bojerſki, prynz Ruprecht a woſwoda Žan Albrecht Meklenburgſki. Wſchitzu ſo wulži jara ſa wſchitko ſajimowachu a ſo wuprajičhu, ſo je ſerbſti muzej woprawdze wulži jara widženja hódný. Wožebje poſlaniſchi Žan Albrecht Meklenburgſki ſebi wſchitko nađokladniſchi woſhlada, dokelž jeho wožebje ſſerbowſtwo ſajimuje; pſchetož Meklenburgſke knježerſtwo je ſerbſteho rodu a w Meklenburgſkej je ſo hacž do dženžniſchego dnia wſchelake ſerbſke waſchnje ſdžeržalo. Hdyž pak tajzy wýkozy knježa naſch ſerbſti muzej taſt khwala a cžeszež, njeſkomž my ſo lubi ſſerbia jón wophtacž a dojedžemy do Draždžan.

Šrjedu je ſakſi kral Albert na manevr do Budyschinje pſchijel a tam hacž do ſoboty wofitanje. Budyschin je jeho najbwmatočniſchi powital a kral je tole powitanje ſi wulkej luboſežu pſchijal. Duž ſruano tež Budyschcenjo na

tu frudobu fabudu, kotaž jím s teho nasta, so chydu tamu tydzeň khézora, kotrejž psches Budyschin do Shorjelza jedzešche, kwyedzeňzy postrowicz a khézor so w Budyschinje jím ani njeponaſa. Naſterje je so ſapomilko khézorej ſjewicž, so maja wotpohlad jeho w Budyschinje powitacž.

Parada ſaſteho wójska vola Beithajna je so najlepje poradžilo, tak so je khézor khmanoscz a hódnoscz ſaſteho wójska s wulkej khwalbu pſchipóſnai.

W Wrotſlawje je so, kaž běſche poſtajene, ſetkanje naſcheho khézora s ruskim khézoram mělo. Kaž hízom wopht ruského khézora w Wienie tón ſacžischez čjujeſche, so je to jenož ſtuk ſdworliwoscze a bechu jeho ſluwa tam rēčzane jara ſymne, tak tež jeho wopht w naſchim wotznym kraju Bohu žel tón ſacžischez čjin, so wón naſch pſchecžel njeje. Naſh libowany khézor na naſho pſchi hoſežinje wutrobiu ſlawu wunjeſe, wuprajo, so naſch lud w nim poſtrowi wobarnowarja měra a so naſch lud jeho wutrobiu ſajpſchecželnich ſacžuežom w naſchim kraju powita. Ruski khézor je pječza na to wotmolwi, so je wón wot tých ſamych ſacžuežow napjelneny kaž jeho nan. Schto dha pak běſche jeho nan? Njeponaſh uſchek ſo jeho rēč ſaſho porjedzuje a ſo praji, so je wón prají: „Ja ſym wot tých ſamych ſacžuežow napjelneny kaž Wascha Majestosz (po tajfim naſch khézor)“. Ale wěř, komuſh ſo ſchže wěricž. Čeſho dla ſo potom hafle tajka njeſubovna měr kažaza powjeſez do ſhweta won trubi? W tajfich wězach dyrbjaſo ſo tola naſwjetſha wobhlaſtiwoſez naſožicž.

Dobra powjeſez.

Khuda, učhdze 50 lět ſtara žona, kotaž běſche blěda a hubjena na pohlaſanje a kotrejž woblicžo běſche hižo ſaldate, czežko ſkori a ſkumjereži džesche. Wona mějeſche jara wjele czeřpječz a tola widzeſche ſ wulkej bojoſežu, so ſo kbnz bliži, pſchetož wona njeběſche na ſkumjerež pſchihotowanu. „Haj, ja ſym khora“, wona ſ duchownemu praji, kž ju wophta, ale ja ſo nadžijam, ſo dolho wjazy ujetraje.“ „Ja wutrobiu wobzaruju, ſo waž tajku khoru nadendu. Njemóžu ſhano ničo ſa waž čjiničz? Macže wý měr ſ Bohom?“ — Boļoſte ſacžuež pſches woblicžo mrějazeje czehiſeſche. „Ně“, praji wona, „ja njeſkym měr ſ Bohom ſejniila a nětko je poſdže, pſchetož ja wjazy myſliz njemóžu“, potom ſczechowachu někotre njeſroſymlive ſlowa, ale ſe ſynka běſche wulka frudna ból ſkysheež.

„O, to ma dobru powjeſez ſa waž“, duchowny wotmolwi.

„Sa muje, ach, to mōžno njeje.“

„Haj, poſluchajce jeno! Wý ſhwój měr ſ Bohom wjazy čjiničz njeſtrjebače.“

„Schto chzeče wý ſ tym prajiež?“

„Ja chzu ſ tym prajiež, ſo je měr ſ Bohom ſa waž pſches druhého ſežinjeny a ja móžu wam to ſe wjeho wěſtoscžu wobtrucžicž. Wý mějeſcheče čjiſeče право, jako wý prajeschče, ſo je ſa waž poſdže měr ſ Bohom ſežiniež. A hdy byſcheče wý ſtrowa byla, byſcheče to tež njemohla. Ale Boh ſam je měr ſa waž ſežinil pſches ſhvojeho Sſyna Jeſom Khrysta, kotrehož je wón do ſhweta poſlal, ſo by naſche hréchi wuhaſnyl a naž ſ nim ſjednal.“

Na to jej wón na ſaložku wſchelakich měſtnow ſhwjateho piſma roſjaſni, ſo je Jeſuſ Khrystuſ do ſhweta pſchijchoł ſ tym, ſo naſch ſchtalt na ſo wſa a nam runy bu; ale wón je naſchich pſchecſtupjenjow dla ſranjeny a naſchich hréchow dla ſbit. Ta ſchtraſa leži na nim, ſo bychmy my měr měli. (Jeſ. 53, 6.)

Wón jej roſestaji, ſo my ſhami njeſtrjebam naſch měr čjiničz ſ naſchimi ſkukami, ſ naſchej poſtutu a ſ naſchimi modlitwami, ale ſo je Khrystuſ tón měr ſežinil, jako ſa naž wumrje a ſo nam wón jón nětko poſſicžuje.

Jeſuſ praji: „Měr wam wostaju, ſhwój měr wam dawam. Ja njeſdawam wam, jako ſhwet dawa. Waſcha wutrobi ſo njeſtrózej, ani ſo njeſtrachuj!“ (Jan. 14, 27.) Po tajfim ſo jenicež wo to jedna, dar pſchijecž, kotrejž je nam Boh wobradžil a Khrystuſ dobyl.

Ta wboha žona běſche wjeha hmita: „O, knies duchowny“, praji wona, „cžitaječe mi to hiſcheče junfróež, ſchtož mi nětko wo měrje prajicheče.“

Wón to wopjet čjiniſeſche a jej ſ wutrobi wjedzeſche, ſo je Jeſuſ, naſch luby ſbóžnik, ſham wſchitko dokonjal, ſo je měr tež ſa nju ſežinil a ſo je čjiſeče njeſtrjebaſchi, ſchtož by ſo jej ſamej ſeſhzylo čjiničz.

Khora ſaplakuy a ſyllu ſo jej po ſizomaj dele roujachu, potom ſo ſaſmja a hdyž běſche hlowu ſaſho poſběhnyla, wona wjazy króež praji: „Kajke ſbože! Ž kajke ſbože! Ž je Boži Sſyn na ſemju pſchijchoł a wimurjeł, ſo by ſa tajfich ludži, ſajkaž ja ſym, měr ſežinil. O kajke ſbože! Kajke ſbože!“ Wona běſche wěriła a tež měr namaſala.

Kelko ludži ſo njeuniſije prožuje, ſo bychu to ſhami dozpili, ſchtož možesche Boži Sſyn ſham ežiniež a ſchtož je dokonjal. — Haj:

1. Wón ſežini měr pſches tu ſrej na ſhvojim ſchidu pſches ſo ſham. (Kol. 1, 20.)
2. Khrystuſ je naſch měr. (Ef. 2, 14.)
3. Khrystuſ je nam měr pſchipowjedał. (Ef. 2, 17.)
4. Khrystuſ dawa nam měr. (Jan. 14, 27.)

Wolaj ſo ſe mni w cžazu teje nuſy!

Młody rjenjeſlnik běſche w wulkej čjelnej nuſy. Njeđele dolho hižo džela njeđeſche a pjenjeſy běchu jemu wſchitke po njeđim ſe ſaka wuletaſe. Wón drje mějeſche kſchecžijanskich bratrow, tola tým ſchto prajiež ſo jemu njechaſche, ſo njeby jím ſo wobcežnoſeži byl. ſswojemu njebjefkemu Wótzej ſhamemu wón wſchu ſhvoju nuſu wuſtorži, tón pak ſhvoje čjelovſke džecžo dolho pruhowaſche. Jedyn džen wón jeneho pſchecžela wophta, kotrejuž kuſk pytmęž da, tak hubjenje ſo jemu džesche. Wónaj ſo do roſrèžowanja daschtaj a ſebi wo wſchelakim hnadnym Božim pſchepomhanju powjedaschtaj, ſo młodženzowa wutroba noweje nadžije nabu a radostuje ſaſho do pſchichoda hlaſasche.

Pſchi roſzohnowanju jemu jeho pſchecžel wjetſchi pjenjes do rufi tkožesche, kotrejž wón najprejdy wſacž njechaſche, ſkonečnje jo tola na niſowanje ſhova w tej myſli, ſo je kaž wot Boha bylo. Dužy po puczu wón wježele Boha ſhvojeho ſbóžnika proſchesche, ſo chyžl ſo nad nim widomije ſmilicž a ſo jemu do předka ſa jeho hnadne pſchepomhanje džakowaſche. A hlaſ, Boh běſche bjes tým pomhal, pſchetož jako wón domoj pſchindže, wón wot ſhvojeje macžerje powjeſez dosta ſo ma nowy blaſ ſa njeho. Jedyn knies, ſa kotrehož běſche hižo džela, chyžsche kſchecžijanskich młodženza ja pſchedawarja do ſhvojich thlamow měč a to město naſhemu pſchecželej da. Tov mějeſche ſo derje, tak ſo tam někotre ſéta woſta. Wón wěrnoſež ſlowa Božeho naſhoni: „Wolaj ſo ſe mni w cžazu teje nuſy, dha chzu ja cze wumoz a tý dyrbisnje nje ſhvalicž.“

Njech je tole naſhoniſe tež druhim ſo wibudženju.

Něſchto ſ roſpominanju.

W ſpýtowanju njeſzměny wuſtacž.

„Wěrno wſchak je: bjes ſpýtowanja njeindže. Hdyž ſo nam ſeindže kaž Pětrej, ſo my tež zylu náz podarmo dželam, tež pſchindže, ſo ſo poſtarany a bory ſorkotamy, ſo ſmij njeſczepliwi a ſebi myſlimy, my chzemh wſchitko ſtejo a ležo wostajicž a czeſkmež. Alle tajfemu ſpýtowanju rumu wostajicž njeſzměny, ale dyrbim ſměrom wostacž a Bohu ſo ſtaracž dač. Pſchetož to my husto wibžimy, ſo ſu to dobre, pobožne džecži, kotrejž ſo ničo njeſporadži; na wopak ſo ſo ſlym a njepožluſhnym wſchitko derje poradži a po jich žadanju dže.“

Alle dolho ujetraje a ſo na ſonu poſtaže, ſo to w ſpočatku hubjenje poradžene ſo pſchecženi a to w ſpočatku derje radžene ſkonečnje hubjenje wuńdže. Toho dla runjesh ſo tebi tež tak ſeindže, ſo ſo tebi wſchitko poradžicž nočze, wostań wěſtym a nje-wuſtań; pſchetož njeſporadženje je ſlepſche, je-li ſo požluſhny wostanjesh, hacž poradženje ſa njepožluſhneho.

Boh tola ſkonečnje njepožluſhneho ſo jeho ſbožom ſemi ſtoreži, kažkuſiž wulke wone tež je: „Požluſhnymu pak wón tola ſkonečnje pomha a ſbože ſpočeži. Hacž runje ſbože ſo dleji a khwilu ſhnowanje čaſakacž dawa, tola ſkonečnje ſo ſbožu póndže. Pſchetož Boh jo wostajicž njemože wón ma radoſež nad požluſhnoſežu a ſbože pſchida, hdyž tež khwilu wotſtorežuje a naž ſpyta, hacž chzeny ſo jeho pſchilaſnie džeržecž.“

Tak piſche rjenje naſch drohi reformator Luther nam ſo roſpominanju.

„Pomhaj Boh“ je wot nětka niz jenož vola kniesow duchownych, ale tež we wſchěd pſchecžidawarjach „Sſerb. Rowin“ na wſzach a w Budyschinje doſtacž. Na ſchitwórcz lěta placzi wón 40 np., jenotliwe čiſla ſo po 4 np. pſchedawaju.